

Ungge & fornuftbetonet undervisning

6. juni 2007

Forfatter

Tommy Sørensen
Aalborg tekniske skole

Vejleder

Charlotte Bisbjerg
CVU Midt-Vest

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Problemformulering	4
Metode	5
Moderne opdragelse	6
Unge i tiden	8
De besværlige unge	8
Nutidens unge	8
FLOW	11
Beslægtede områder til Flow	12
Den professionelle erhvervsskolelærer	13
Fornuftsbetonet undervisning	13
Konklusion	15
Perspektivering	16
Litteraturliste	17
Bilag	18
Portfolie	18
Teoretikere	20
Institutionernes blik på de unge – De stærke og svage	21
Godkendelse af problemformulering	22

Indledning

De unge ses i dag, som rodløse, egocentriske, snakkende og uvillige til at ville mere end det, der skal til for at bestå.

Hvad er der i vejen med nutidens ungdom?

Er det opdragelsen, samfundets påvirkninger, underviserne, der er afsporet fra, at yde det maksimale til samfundets fremtid?

Arbejdstitlen ”*Hvordan får vi de moderne unge til at ville noget mere*” lå lige til højre fod. Der blev tænkt og sporingen slog ind på, at det nok var emnerne *opdragelse, moderne unge og læringsmulighederne*, der skulle stå for skud.

Under bearbejdningen af problemformuleringen, og med et sagt ord; ”*fornuft*”, var der ingen tvivl. Titlen var på plads.

De ældre har, med notater helt tilbage på Sokrates tid, tvivlet på at ungdommen var i stand til, at viderebringe civilisationen.

Men hvem siger, det er de unge, der er afsporet, og de ældre der sidder med den evige sandhed? Måske var det på tide, at vi ældre begynder, at tage de unge, som de unge er, og lære dem om samfundets muligheder ud fra deres ståsted, i stedet for altid at skulle have dem i de kasser og rammer, vi selv har ”opfundet”.

Banen er kridtet op. De unge skal forstås. Dels gennem de moderne opdragelsesmønstre, og dels gennem de ungekulturer, der er opstået i nutidens samfund.

Når det krydres med moderne syn på undervisning, er vi godt på vej mod fornuftsbetonet undervisning.

Hvis eleverne ikke
forstyrrer andre,
og bliver klogere.
Så er alt tilladt.

*Dr. Rita Dunn
Dr. Ken Dunn*

Eleven lærte noget
På trods af undervisningen!

*John Andersen
Fhv. underviser på Aats*

Problemformulering

Under PG forløbet arbejdede jeg med emnerne elevforudsætninger, AFEL og intelligens i forhold til eleverne på en teknisk skole.

Vi fokuserede meget på, at måle den enkelte elev, samt at kategorisere eleven i passende kasser.

Det var dog som om, der manglede en sammenhæng, set ud fra elevens vinkel.

Der blev nok fokuseret på, hvordan eleven lærer, men hvordan skaber vi ”*det rette læringsmiljø*” for eleven, og er det overhovedet muligt, at skabe det rette miljø for alle de elever, der melder sig på et studie på teknisk skole?

Samfund og familie er partnere, der ikke altid er de nemmeste, når det gælder om at få viderebragt læring til samfundets medspillere (eleverne). Opdragelse og politiske krav er en indblanding, som underviseren er nødsaget til at skele til, for at få den fulde forståelse af hvorfor eleven er, som eleven er.

Med fokus på unge kulturer og opdragelsesmønstre, ønskes der skabt fokus på hvorledes, der kan skabes det bedste læringsmiljø, med de muligheder der stilles til rådighed.

For at afgrænse emnet, opstilles følgende antagelser, som forsøges afkræftet, eller bekræftet med mulig retning, som grundlag for hvordan underviseren får tilrettelagt et fornuftsbetonet grundforløb, på en teknisk skole, set ud fra elevens synspunkt.

- Moderne opdragelse leverer mere individuelle unge, der mere ser på egne behov, end samfundet ønsker om tilpasning. De unge er vant til, at det er egen tid der står i forreste linje.
- De unge er ikke, som den voksne underviser gerne vil have dem, og virker ikke som emner til den kommende fremtid og tilskud til samfundets udvikling. De yder kun det, der er nødvendigt for at komme videre, til det de finder interessant for deres hverdag, og synes ikke at bekymre sig om dagen i morgen.
- Hvordan kommer underviseren til at forstå de moderne unge, og hvordan får underviseren skabt en tilstand, der passer til den elevmasse samfundet byder på, således at eleven føler velvære i de lærende situationer, gennem et grundforløb på en teknisk skole?
Hvilke krav vil det stille til underviseren, at bevare elevens koncentration og vilje til, at ”ville mere” end blot bestå et forløb?

Metode

Med udgangspunkt i de tilsyneladende dovne, og ugidelige unge, der bevidst arbejder sig frem efter ”godt nok” princippet forsøges fastslået hvad det er, der gør de unge så tilsyneladende uvirksomme i undervisningen, *samt hvad der skal til for at få flere til fange fordybelsen i den brede undervisning.*

Der peges her på børneopdragelse og den moderne tids ungdom, som forsøges afdækket, for der igennem at finde en vej til at kunne forstå de unge, og deres måde at agere på. Udgangspunktet er Johannes Andersens syn på de moderne unge, samt Dion Summers fortolkning af moderne børneopdragelse.

Med Flow princippet, beskrevet af Mihaly Csikszentmihalyi, som udgangspunkt forsøges dernæst fastslået hvordan, der tilvejebringes en fornuftsbetonet undervisning, for den enkelte elev.

Elevmassen der fokuseres imod, er grundforløbene på en teknisk skole for datauddannelserne, hvor der tilsyneladende udvises afmagt i synlige frafald, af ellers dygtige elever.

Der forventes ikke en skræddersyet plan for gennemførelse af et grundforløb, der sikrer 100% gennemførelse for alle.

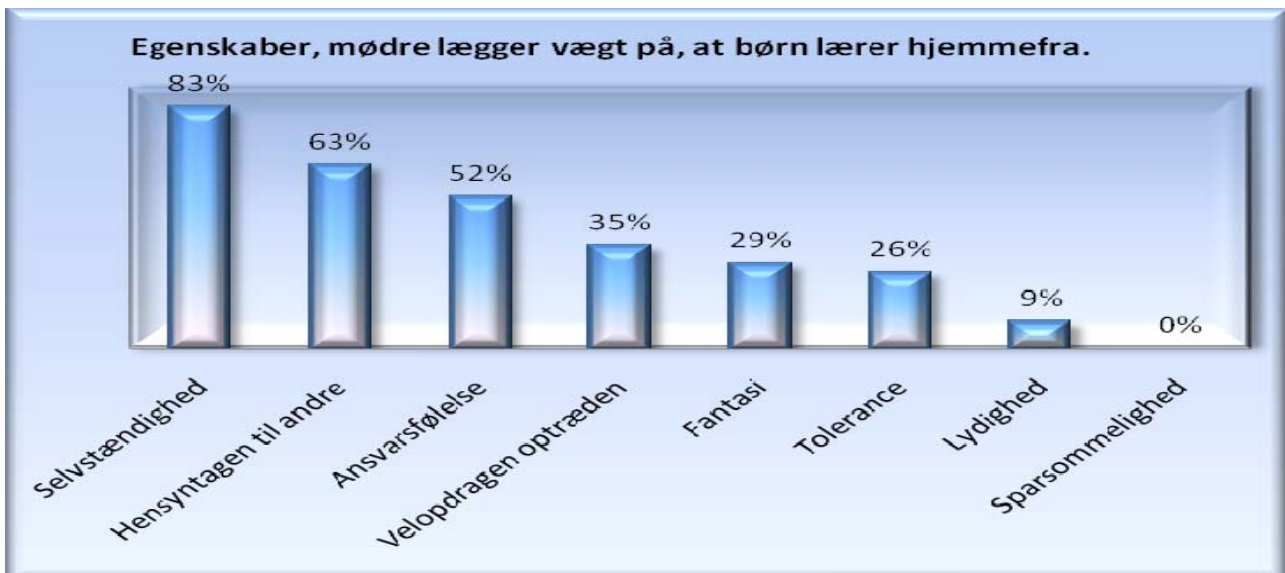
Derimod er der en forventning til en pædagogisk forståelse for hvordan, der opnås fornuft i undervisningen, således flere elever føler sig tilpas i dagligdagen. Gerne med et pædagogisk grundlag for udarbejdelse af undervisningsforløb, der tilgodeser de moderne unge.

En forståelse, der tager udgangspunkt i den unges måde at agere på, og ikke et udgangspunkt i eksisterende institutionelle organisationer, eller bedre vidende forældregeneration.

Moderne opdragelse

Gennem Dion Summers undersøgelse af ”Børns opvækstvilkår” fra 1996 fremkommer der et par interessante vinkler på moderne opdragelsesmønstre.

Undersøgelsen peger på at danske børnefamilier sætter en blanding af individualisme og kollektivismen højest, og peger klart på værdier som selvstændighed og sociale kompetencer. Der imod er værdier som lydighed og sparsommelighed bundskrabere.

Kilde: Barndomspsykologiske facetter, Dion Summer

Ses dette billede i forhold til udenlandske undersøgelser, er der i følge Summer, et klart billede af at danske forældre hylder selvstændighed i en grad der ikke ses i andre lande.

Undersøgelsen peger dog på væsentlige forskelle i værdierne, selv om der for forældre med uddannelse fra både EFG¹ og LVU² er tale om, at det er selvstændighed, der vægtes højest. Dette med tilladelse til at barnet ytrer sine meninger, der også kan være en protest imod forældrenes krav om social konformisme.

Dog kan det godt undre lidt, at specielt EFG-forældre med den sociale kompetence, ”hensyntagen til andre”, ser det som ansvarsfølelse, velopdragen optræden og lydighed, mens LVU-forældre ser det markant gennem værdier som tolerance og fantasi. Den sociale og uddannelsesmæssige baggrund har altså betydning for barnets socialisering, på trods af at det er med udgangspunkt i de samme værdinormer.

Dion Summer peger på at ”menneske og opdragelses syn” påvirkes forskelligt i de læringsrum barnet passerer.

Samtidig peger Summer på at det er ret almindeligt, at de fleste finder et uddannelsesniveau som ligner deres forældres. Det kan siges at samfundet reproducere sig i de sociale klasser.

En påstand, der ved studiestart 2006, ifølge AUC³ blev knust, med en markant øget søgning på LVU fra børn med forældre uden LVU.

¹ EFG, Erhvervsfaglig grunduddannelse – Eks. smed, slagter, frisør mm.

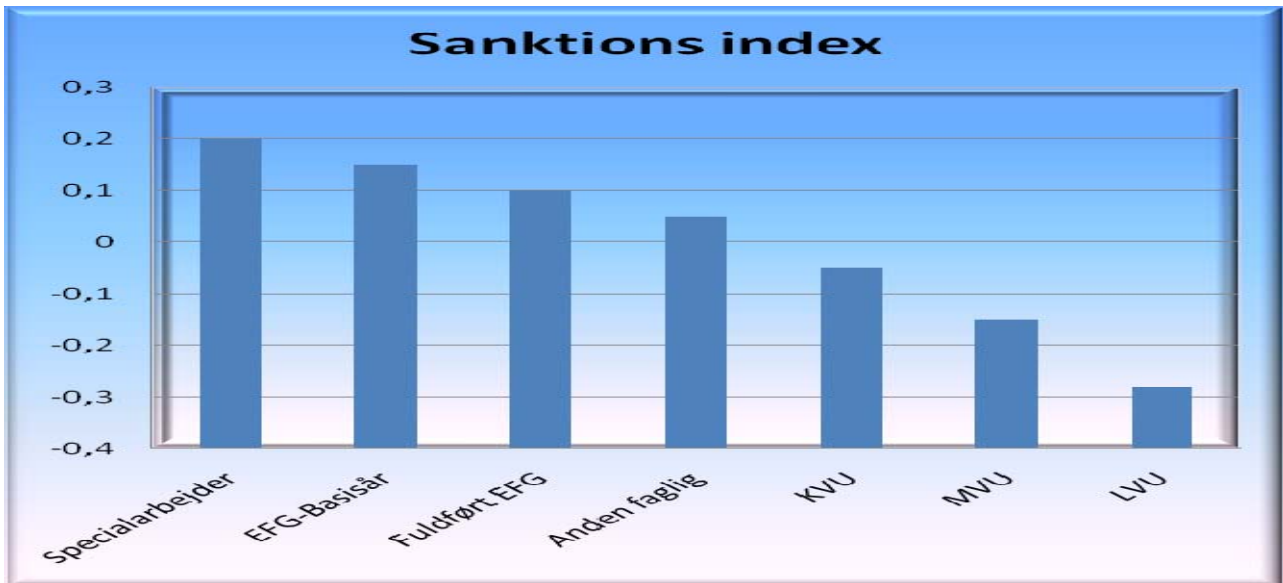
² LVU, Længere varende uddannelse – Eks. akademiker, ingeniør mm.

³ Aalborg Universitets Center

Ses på sanktioner og normregulering (Summer), i forhold til barnet, vises her en markant nedgang i sanktioner afhængig af forældrenes uddannelses baggrund.

Hvilke årsager der kan danne baggrund for dette, nævner Summers undersøgelse ikke, men der gisnes om muligheder som, der er tale om placering i forskellige kulturelle meningssystemer. At vi kort og godt gennem læringsrum socialiserer deltagerne på bestemte måder, der derved frembringer særlige menneske og samfundssyn.

En anden gisning er, at det kan stamme fra holdningsdannelse, fra før man blev voksen, og at der medbringes holdninger om menneske og samfundssyn i uddannelsesrummet. Værdier som igen reproduceres med barnets valg i sammenfald med forældrenes.

Kilde: Barndomspsykologiske facetter

Unge i tiden

De besværlige unge

Psykoanalytiker Peter Blos skrev allerede i 1962, at puberteten er en konfliktfyldt livsfase for unge i de vestlige samfund, hvor de unge forsøger at afvikle de ubevidste følelsesbindinger til forældrene, og erstatte disse bindinger med følelsesmæssige forhold til andre. Altså en løsrivelse fra nurset barn til selvstændig voksen.

Johannes Andersen mener, at tidligere tiders ungdom har haft deres fixpunkter i livet, i opgør med forældrene. Fixpunter nutidens unge ikke har.

Fortid til nutid

Helt op i 50'erne havde de unge et klart mål med livet. Skellet lå på konfirmationen, hvor de trådte op i de voksnes rækker med job og uddannelse lagt i ramme af de gamle. Kvindernes plads var stadig udpræget i hjemmet.

I 60'erne opstod der nye fænomener, som status symboler og lommepege til de unge. De unge "teenagere" kæmper for et større ungdomsrum, og begynder at bestemme mere og mere. De unge begynder at skabe deres egen identitet.

I 70'erne får kollektivet og socialisme sit store indtog mellem unge. De unge studerende er højtråbende, og kulturen går fra omverdensorientering til jeg-orientering.

80'erne var de bevidste individualisters årti, hvor jeg'et blev dyrket. Nu skulle det være slut med 70'ernes kollektivism, socialisme og monopol på de rigtige meninger. Nykonservatismen fik sit indtog i form af hævde af individualismen. Det er in at være på vinderholdet, og de andre er bare dovne og nassere.

90'ernes og nutidens unge mangler et ydre fixpunkt. Der er ingen oprør, og der kan ikke skabes en valgt fremtid, som brud med fortidens ungdom. Ungdom er desuden et flydende begreb. De gamle lytter til den samme musik som ungdommen, og går klædt som de unge. Tiden er domineret af institutioner, der giver plads til alle. Tilbudene er mange, og de unge konfronteres konstant med hvorfor de har valgt, som de har. Og de gamle lader dem ikke slippe så let om med svaret.

Nutidens unge

Unge er dominerede af institutioner, og der er masser af muligheder for at folde sig ud. De tilpassede unge følger vejledningen fra skolerne, og fortsætter op gennem systemet, men også de andre er der taget hånd om. Der er skabt plads for alle, og ingen vej er i dag forkert. Johannes Andersen opdeler nutidens unge i fire grupperinger:

- De pæne unge.
- De uopnåelige unge.
- De romantiske og de oplevelsessøgende.
- De spredte grupper af unge med hund.

De pæne unge

Finder tryghed og sikkerhed gennem institutionerne. Det er for dem helt naturligt, at gå efter de muligheder institutionerne tilbyder dem. Og hvorfor bekymre sig, når nu institutionernes professionelle vejledere lover job over hele linjen. I hvert fald inden for eget område.

De pæne unge gør som det forventes af dem. De lever pænt op til det pædagogiske begreb, ”Ansvar for egen læring” gennem procesorienterede samarbejde med andre.

De forstår at afkode institutionernes forventninger, og ifølge Johannes Andersen forstår de, med egne ord, at sige netop det, som der forventes hørt, uanset om de mener det eller ej. En handling der belønnes som en selvstændig præsentation med karakteren 10.

Fritiden er tiden hvor gruppen skiller sig ud med dyrkelse af sig selv, og egen krop. Det kan være sport i ekstrem grad, for personens formåen, drukture, eller blot almindelig fest og ballade, hvor specielt techno parties spiller en væsentlig rolle.

De unge vil gennem egen krop opleve, at de er til gennem et fællesskab, som de finder vigtigt. Det behøves ikke at være gennem syn og berøring, men som ved techno parties gennem den kropslige nærhed, hvor deltagere er ”usynlige” for hinanden.

Gruppen søger spænding mellem hoved og krop, som Johannes Andersen udtrykker det. Med hovedvægten lagt på hoved.

De uopnåelige

Jager autensitet, som godt kan ske gennem institutionernes tilbud, men som hovedregel søges der en vis spænding i livet. Den unge kan sagtens følge refleksiviteten igennem institutionerne om dagen, for så i fritiden at jage det autentiske. Johannes Andersen udtrykker det som en oplevelse af kroppen fjernt fra de mange ord.

Gruppen vælger autonomi i afstand til institutionernes verden. Det er her den ellers dygtige unge pludselig, ubegrundet, lige før afslutning af studiet står af, og vælger noget helt andet, som en rejse til fjerne egne.

De romantiske og oplevelsessøgende unge

Med forbrug og behov som omdrejningspunkt er det iscenesættelse og ”at være interessant på interessante scener”, der er afgørende for gruppen. Den romantiske familie med partner, børn, hus og dyr bil i indkørslen er det centrale omdrejningspunkt.

Der dyrkes et heftigt forbrug af underholdning lige fra chips til Mercedes. Det er den kropslige piring gennem forbrugets muligheder, der skal åbne for tryghed og autensitet.

Selv om der sker en orientering mod uddannelsesinstitutioner eller autonomi, er det de færreste, der vover springet fuldt ud.

Det er det kropslige, der spiller en central rolle, med tryghed på den ene side, og kropslig piring på den anden.

Spredte grupper af unge med hund

Benævnes *Stammekrigere*, da denne gruppe typisk grupperer sig som ”stammer”, der typisk er placeret fjernt fra arbejde, institutioner og uddannelse.

Det er bestemt ikke selvudfoldelse, der står på dagsordenen, men en hævvelse i grupper, som gerne sker på bekostning af andres værdier.

Johannes Andersen nævner her fodboldfans, der grupperer sig, og for sjov håner hinanden. En verbal hån, der hurtigt går over i direkte voldelige handlinger, som hos urtidens stammefolk, der ser de andre som en trussel mod egne værdier.

Det er symboler, myter og skæbner, der binder dem sammen, og

hvad der er knap så heldigt, er at nutidens indvandre grupper uheldigvis ofte tvinges ind i denne position.

Da sådanne stammedannelser ikke just giver velvilje i det omkringliggende samfund, er der derfor tale om en ondsindet spiral, der er svært at bryde op.

De stærke/svage unge

Hvor det op til 50'erne var kernefamilien med moderen som den centrale person i opdragelsen, er moderne opdragelse overdraget til de professionelle i institutionerne sammen med forældre, der er fælles om opdragelsen i familiens ramme, når de unge lige kommer forbi!

Det er en opdragelse, der er drejet fra normer og værdier til selvstændighed, og evnen til at tage selvstændige valg.

Ifølge Johannes Andersen kræver dette masser af ord, da et valg, der ikke kan forklares, ikke er et selvstændigt valg. De svage bliver derfor dem, der ikke kan udtrykke sig med de rigtige ord. De er tavse i forsamlingen, men højlydte i flok.

En anden dimension i det moderne samfund er evnen til at gøre noget hurtigt. Hastighed er ifølge Carillio nøglen til magt, hvorfor evnen til at tackle større og større hastighed giver øget magt.

Dem, der ikke kan følge med, er svage. Mange unge har dog ingen problemer med hastigheder, og bevæger sig hjemmefant rundt mellem Internet, SMS og adskillige grupperinger af bekendtskabskredse. Det uanset om de er gode eller dårlige, til det med ord.

Dem der behersker både ord og hastighed, er tidens ideal for det professionelle samfund. Det er dem, der karakteriseres som projektmagere.

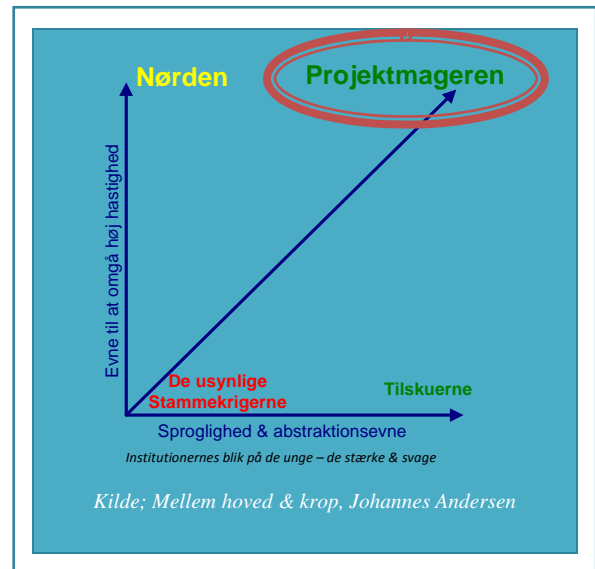
De, der hverken behersker sprog eller hastighed, betegnes som de usynlige og stammekrigere. De usynlige ses og høres i undervisningen. Dog mest på uro. Derimod vil stammekrigeren over for underviseren højlydt kæmpe om dennes gunst i kamp med projektmageren.

Det er dog som om, institutionerne er indrettet til projektmagerne og tilskuerne, der formår sprogligt at kommunikere med de professionelle, i deres fællesskab, omkring det sproglige.

Nørden er derimod et problem. Hastighed beherskes fint, og de formår at beherske universet.

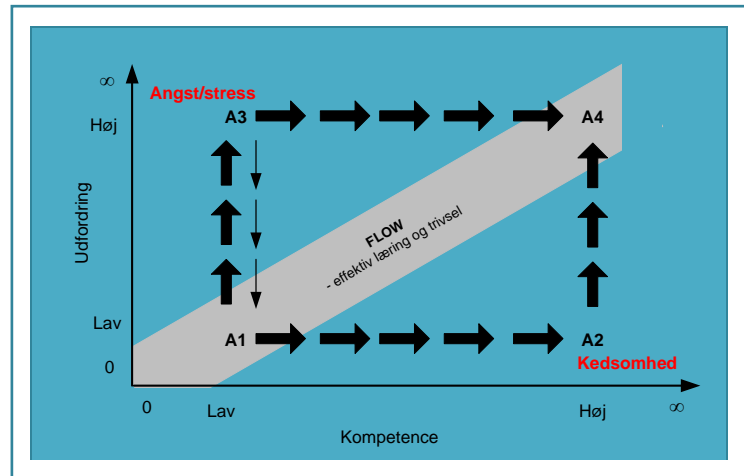
Specielt gennem Internettet, i en grad mange professionelle ikke formår at følge med.

Problemet er dog ikke, at de ikke formår at følge med, men snarere at de ikke behersker "sproget". De usynlige og stammekrigerne, er derimod dem, systemet gentagne gange giver op over for. De er mest synlige i fravær-, og frafalds statistikken!

FLOW

FLOW er, ifølge Michaly Csikszentmihalyi, et område i læringen, hvor den lærende er fuldstændigt fordybet og opslugt af læringen. FLOW opstår i en højere enhed af leg, selvforglemmelse, fordybelse, koncentration, hengivelse, glæde, afslapning, og totalt forglemmelse af tid og sted. Michaly beskriver det i modellen, hvor FLOW-zonen er området for optimal læring og trivsel, og hvor læringen er i en tilpas sværhedsgrad for den enkelte elev.

Bliver udfordringerne for lave, opstår der kedsomhed, og bliver de for høje, giver det stress.

Der er ingen tvivl om at flow handler om hårfin balance, mellem på den ene side elevens forudsætninger og kompetencer, og på den anden side niveauet for den aktuelle læring.

FLOW er lykke, og ofte forbinder vi materielle goder med lykke, men det mener Michaly, kun er tilfældet, når de kan forbindes med FLOW. Altså ikke som enkeltstående elementer.

Umiddelbart skulle det jo kunne antages, at enhver selv ville søge ind i området med FLOW. Men da vi lever i en verden, hvor småstress og frustration er kulturelle værdier, der skal være til stede, for ikke at udvise kulturelt betænkelighed, hos den enkelte, er det jo svært at finde overskuddet til, at vi kan tage os sammen for at nærme os FLOW-zonen. Vi vælger i stedet de præfabrikerede stimulanser, i form af videofilm, computerspil mm., til flugten fra dagens stress og jag. Det kræver nemlig energi at nærme sig FLOW-zonen. Og endnu mere at komme derind.

Faktorer, som lavt selvværd, lav selvfølelse, koncentrationsproblemer eller overbelastning, er medvirkende årsager til, at der ikke opnås FLOW. Det er jo faktorer vi ofte støder på med nutidens elever, hvorfor udgangspunktet, til at skabe FLOW i undervisningen, kan starte med en utilsigtet barriere.

Tidsånden lægger også op til, at der skal evalueres og reflekteres over snart sagt alt i hverdagen. Her advarer Michaly om, at visse evalueringsformer let kan forstyrre FLOW-evnen. Selv om der skal løbende feedback til, om hvordan eleven klarer sig, så er evalueringen alt for ofte mere for evalueringens skyld, end en mulighed for at se, hvor langt vi nu kom til i læreprocessen. Bliver eleven påtvunget evalueringsformer i form af logbøger, portfolio, test eller evalueringsskemaer, kan det forstyrre muligheden for at nærme sig FLOW-zonen.

Kendetegn for flow

- Man er fuldstændig involveret, fokuseret og koncentreret.
- Man oplever en form for ekstase ved at hæve sig over hverdagens realiteter.
- Man oplever stor indre klarhed ved at vide, hvad der skal gøres, og i hvilket omfang det lykkes.
- Man ved, at det er muligt at løse opgaven, fordi ens kompetence matcher udfordringen.
- Man oplever en renhed, i og med man ikke er bekymret om sig selv og samtidig oplever at vokse ud over sine grænser.
- Man oplever en slags tidsløshed, fordi man er fuldstændig til stede i nuet, og timer opleves som minutter.
- Man oplever indre motivation, i og med aktiviteten bliver et mål, og en belønning, i sig selv.

Kilde: Et nyt læringslandskab, kapitel af Hans Henrik Knoop

Beslægtede områder til Flow

De mange intelligenser⁴

Howard Gardners teori om de mange intelligenser (8½) hænger ubetinget sammen med Csikszentmihalyi's teori om Flow.

Tidligere herskede Spearmans g-faktor⁵ ret enerådende, som det absolutte mål for intelligens. Måske ikke så mærkeligt, eftersom teorien netop byggede på, hvad der blev forventet af et 6-7 års barn i skolen. Værdien er dog intet værd, når det gælder tiden efter skolen, netop fordi testen afspejler krav på verbale og matematiske evner.

Kompetencer, der ikke nødvendigvis er brug for i livet udenfor, og derfor heller ikke i erhversskolerne.

Denne skævhed viste Howard Gardner gennem sin teori om menneskets multiple intelligens, de såkaldte syv intelligenser (senere 8½). Gardner mener, at et menneskes intelligens er opbygget af flere sammenhængende

intelligenser, hvoraf intet område er mere betydende end et andet. Den eneste forskel, der kan være, er indenfor hvilket område, personens egenskaber er stærkest. Altså på hvilke områder personen lærer bedst, hvilket er nyttebart, når læringsstilen skal rammes.

Autisme er her et glimrende eksempel på, hvor intelligent og samtidig så ufattelig ”dum” en person kan være på en og samme tid.

Et andet eksempel er TV2 programmet ”Plan B”, støttet af Hans Henrik Knoop, hvor ”dumme” elever, på tre uger, pludselig forbedrer deres kunnen på ufattelig vis. Blot ved at fokusere på deres læringsstil.

ZNU – Zonen for den Nærmeste Udvikling

Flow kan ikke omtales uden at berøre Vygotskys teori, ”nærmeste udviklingszone”, som danner meget lighed med Flow.

ZNU bygger på, at en person, der gennem kommunikation med en mere kompetent, kan bringes langt videre, end det der aktuelt præsteres.

Hvor Flow-zonen ligger mellem stress og kedsomhed, vil ZNU befinde sig mellem en understimulering, mangelfuld kontakt, bekymrende tilknytningsmønstre og overstimulering til omklamring. Det kan siges, at ved ZNU er tilknytning til en central dygtigere person vigtigt, hvorimod Flow mere peger på generelle Flow fremmende forhold, som godt kan forekomme uden støtte.

Ifølge Ørsted Andersen, kunne Flow og ZNU tænkes at foregå i forening, således at den dygtige person kan medvirke til;

- at den lærende får en fornemmelse for, hvilke mål der er med en given aktivitet,
- at den lærende forstår og accepterer de givne rammer og regler,
- at sikre, at den lærende på den ene eller anden måde får feed-back i forhold til, hvordan opgaven klares,
- at sikre, at udfordringerne matcher den lærendes viden og færdigheder,
- at skærme den lærende mod unødige forstyrrelser.

Hermed er den dygtige person med til at bringe den lærende nærmere Flow-zonen, samtidig med at der i Vygotskys øjne kunne være aktiviteter, der foregår i nærmeste udviklingszone.

⁴ Emnet er behandlet uddybende gennem det afsluttende PG projekt ”Hvorfor er nogle elever ikke intelligente nok til at gå på teknisk skole”.

⁵ G- faktoren, er den generelle intelligens, med tallet 100 ifølge Spearmans teori om intelligens.

Gardner's 8½ intelligenser;

- Det verbale sprog
  - Musik
  - Det logisk matematiske
  - Det rummelige
  - Det kropslige kinæstetiske
  - Det personlige indre
  - Den personlige omverden
- Her til har han senere tilføjet;*
- Den naturvidenskabelige
  - Den eksistentielle (*den halve*)

Kilde; Et nyt læringslandskab, kapitel af Howard Gardner.

Den professionelle erhvervsskolelærer

Det kan jo godt undre, at der skulle gå så lang tid, før der var en, som Csikszentmihalyi, der skulle beskrive teorien om FLOW. Umiddelbart er der jo ikke meget nyt i den sag.

Enhver underviser ved jo at, hvis stoffet er for nemt for eleven, så keder eleven sig, og vi ser eleven flygte ind i sin egen verden med computerspil mm. Bliver stoffet for svært, er det også problematisk for eleven, som derved aldrig rigtigt kommer i gang med emnet. Igen falder elven af.

Når nu vi godt ved, hvad der skal til. Hvorfor ses undervisning så altid tilrettelagt ens, for elever i bundter af 20-30, plukket uvilkaarligt efter en navneliste, uden at skele til deres læringsstile, eller andre elementer, der kan bevirke at valgte læringsvej ikke er optimal?

At skabe et konstant FLOW for samtlige lærende vil være utopisk. Uanset resursernes størrelse. Der er altid uforudsete faktorer der spiller imod.

Med en elevmasse, på et grundforløb på knap 200 elever, bør der være et grundlag for at skabe opdelinger, der giver sandsynlighed for at skabe oftere mulighed for FLOW for flere elever.

I stedet for at fokusere på elevens vrangvillighed, mod at "ville mere" end højst nødvendig, så burde underviseren mere fokusere på de nutidige ungekulturer, som Johannes Andersen beskriver, og så lytte til bl.a. Gardners teori og her ud fra skabe muligheder for eleven, i stedet for at begrænse.

Tiden skal bruges på didaktiske overvejelser, der fremmer den enkeltes mulighed for at optimere sin egen læringsstil, og lære efter egne principper, og ikke efter lærerens.

Ved netop at fokusere på elevens læringsstil, er der en mulighed for, at eleven kan nærme sig FLOW-zonen. Ikke gennem pålagt studieform.

Gardner vendes meget med hans teori om intelligens, og hermed måden til at tilegne sig viden. Der tales om FLOW, ZNU, test og deres spærrefilter for læring.

Der tales i grunden meget, men hvor bliver handlingen af, når nu alle ved hvordan det bør være?

Nok er økonomi en grænse, men som professionel underviser er økonomi blot et parameter, der afgør hvor tidligt, den optimale læringsform opnås. Ikke en uoverstigelig barriere.

Fornuftsbetonet undervisning

Der er ingen tvivl om at store indtag fremmer muligheden for, at skabe de nødvendige ensartede elevgrupperinger, når der tales om læringsstile.

Elevmassen kan opdeles i 3 grupper:

- a. De hurtige, der har nemt ved at lære
- b. Normalgruppen
- c. Dem med læringsmæssige handicap

Det er en grov opdeling, der ikke må virke som sovepude, for ensartet undervisningsforløb.

Selv i de tre grupperinger er der ingen tvivl om, at der vil være forskellige læringsstile.

I stedet for at virke formynderisk og opstille stive regler, var det måske en ide at se på tidens stand, og for en gangs skyld **se de unge, som de unge er**.

Et udgangspunkt i Dunn & Dunns teori om, "Alt er tilladt, blot du lærer og ikke forstyrrer de andre", ville straks åben op for elevens muligheder for, at finde sin egen læringsstil.

Eleven er muligvis ikke selv i stand til at definere sin læringsstil, hvorfor der, som beskrevet ovenfor, skal etableres stærke linjer mellem elev, kontaktlærer og underviser, således læring og elev kan spores ind på samme spor.

Det er vigtigt, at læreren giver mulighed for differentiering. Det lige fra hvordan eleven er i klassen, over didaktik til det tempo eleven arbejder i. Eleven skal tilnærmes FLOW zonen.

Csikszentmihalyi er inde på, at der skal være mulighed for test og feedback, men det må ikke blive påtvungne dunkeprøver, der blot vil forstyrre elevens læring og stresser eleven, hvormed muligheden for at skabe FLOW i læringen begrænses.

Hvad er det så, der gør, at underviseren ikke bare gør det, der lige skal til?

Personligt tror jeg, det er afmagt i den store og uoverskuelige opgave, der er i at skulle vende den fulde undervisning, og selv opfinde nye veje, og nye undervisningsmaterialer.

Det er ikke uvilje, men det kan siges, at her er underviserens sat over for en udfordring der ligger for højt, og ved tanken alene, er det stress og utilstrækkelighed der rammer. Underviseren har ikke mulighed for at nærme sig FLOW-zonen i eget arbejde, hvorfor der automatisk søges ind i trygge rammer i kendte metoder.

Konklusion

Den professionelle erhvervsskolelærer har brug for at følge de moderne pædagogiske tiltag, for at være i stand til at levere en for nutidens unge fornuftsbetonet undervisning.

Unge er ikke dovne, uopdragne og dumme.

Unge er som unge altid har været. De har lært af forældre og samfund, hvor ud fra de har skabt deres egen identitet. En identitet, der er videreudviklet med påvirkninger fra forrige generation, samt de moderne hjælpemidler, der er til stede i tiden.

At unges opdragelse ændres over tid, og udvikler andre værdier, end dem vi støttede os til, er ikke verdens undergang, men en evolution der bør udnyttes til fælles fordel for alles fremtid.

Der er en almen forståelse for at unge opdrages til at fremme deres egne behov, men Dion Summer siger med sit forsøg noget andet. Nok er der tale om at værdien selvstændighed står højt, men værdier, som hensyntagen og ansvarsfølelse, ligger pænt derefter i opdragelsesmønstrer. Så medmenneskeligheden er bestemt ikke gået tabt i opdragelsen.

At de unge ikke er, som underviseren gerne vil have dem, kan der jo være noget om. Men det er vel nødvendigvis heller ikke underviserens identitet, der er den mest rigtige.

De unge danner med baggrund i deres opdragelse, og tidens muligheder, deres egen identitet. Det kan siges, at være i en udviklet form i forhold til hvad vi kender.

I vores barndom var der ingen mobiltelefon, Ipod eller computer. Dem har de unge taget til sig som redskaber til underholdning og arbejde, i en grad vi gamle ikke helt forstår.

Gardner har med sin intelligens teori vist behov for forskelligartede læringsstile, og med Dunn & Dunn i ørene, er det jo utopisk at afbryde en elev midt i et, for ham, fornuftsbetonet læringsforløb. Blot fordi underviseren synes han sidder alternativt på stolen, har ørene stoppet til med musik eller lign., som vi gamle ikke er forståelig over for. Lad dog eleven hvis han lærer.

At de unge kun skulle yde det allermost nødvendige, er ikke fordi, det er tiden i den moderne ungdom. Grundene kan være mange, men måske skulle der mere fokus på læringsprocessen.

Er stoffet for svært, eller udfordrer det ikke eleven tilstrækkeligt, vil eleven være uden mulighed for effektiv læring og trivsel, og meget langt fra muligheden for at blive bragt i FLOW.

I begge tilfælde kan underviseren opleve en elev, der selv søger sin lykke, som Csikszentmihalyi siger, og finder en FLOW lignende tilstand med CHAT, spil eller andre stimulerende emner, der ligger langt fra undervisningen.

Vi skal have fornuftsbetonet undervisning, hvorfor underviseren skal have rum og mulighed for at tale pædagogik, og skabe nye muligheder i undervisningen.

At tro, der kan skabes FLOW for alle unge i enhver situation, er utopi, men et fokus på mulighederne vil uden tvivl i sig selv skabe nye ideer.

Vi skal turde eksperimentere. Vi skal afprøve nye veje i stedet for at fastlåse os til at dosere stoffet ens, uanset hvem der sidder foran os.

Vi skal skabe fornuftsbetonet undervisning for eleverne, og vi skal forstå de unge på deres måde at være, og lade dem være som de er, så længe de lærer, og ikke forstyrrer de andre.

Perspektivering

Gennem arbejdet med denne rapport opstår der et par spørgsmål, der kunne være særdeles interessant at arbejde nærmere med.

Erhvervsskolelæreren gennemgår groft sagt et PG, som aldrig følges op på nogen måde.

Er det godt nok i et samfund, hvor de unge til stadighed udvikler sig og danner identiteter, de voksne undervisere ikke altid formår at følge?

Skal de unge ikke have en vis indflydelse på deres egen fremtid, og er det ikke et vigtigt udgangspunkt, at underviseren kender til den ungdom der skal modtage undervisningen, og kender til de pædagogiske tiltag, der imødegår forbedrede muligheder for at opnå en fornuftsbetonet undervisning?

Det kunne være interessant at se nærmere på, hvorledes der dels kunne skabes det fornødne rum til en daglig pædagogisk dialog kolleger imellem, og dels på hvorledes vi får flere til at se pædagogisk efteruddannelse lige så nødvendig, som den håndværksmæssige opfølgning.

Mennesker har det med at falde ind i rutiner, hvorfor det er vigtigt med en rusketur i ny og næ.

Har vi undervisere det ikke for nemt til lige, at skære eleverne over den samme læst.

Det kunne være interessant at arbejde med Csikszentmihalyi teori i praksis, og simpelthen målbevidst skabe rum til, at flere elever får muligheden for at arbejde sig ind i FLOW-zonen i undervisningen.

Her kunne der ses nærmere på, hvordan vi giver eleven praktisk mulighed for at arbejde i det, for ham, fornuftsbetonede tempo, i den, for ham, mest fordelagtige læringsstil.

Kan teoretikerne Csikszentmihalyi, Gardner og lidt af Dunn & Dunn krydses til et fornuftsbetonet læringsforløb?

Litteraturliste

Mellem hoved og krop

*Johannes Andersen, samfundsforsker ved Aalborg Universitet.
Udgivet 2001 af Systime
ISBN 87-616-0494-1*

Flow og fordybelse

*Frans Ørsted Andersen, can.pæd.psyk, lektor på CVU-Fyn og ph.d.-studerende på
Danmarks pædagogiske universitet.
Udgivet 2006 af Hans Reitzels forlag
ISBN 87-412-0211-2*

Barndomspsykologiske facetter

*Dion Summer, professor i udviklingspsykologi ved Psykologisk Institut, Aarhus
Universitet.
Udgivet 2003 af systime
ISBN 87-616-0655-3
Kapitel 4, værdier i videns samfundet.*

Et nyt læringslandskab

*En samling af artikler redigeret af Hans Henrik Knoop, Psykolog og lektor ved institut
for pædagogisk antropologi på Danmarks Pædagogiske Universitet, og Jørgen Lyhne,
Psykolog og lektor i psykologi ved jysk center for videregående uddannelser.
Udgivet 2005 af Dansk Psykologisk Forlag.
ISBN 87-7706-403-8
Kapitlerne;
De mange intelligenser efter tyve år, af Howard Gardner.
Om kunsten at finde flow i en verden, der ofte forhindrer det, af Hans Henrik Knoop
Flow teorien, af Frans Ørsted Andersen*

Bilag

Portfolie

Den korte dagbog

1. periode

Gruer lidt for perioden, da det er længe siden jeg har været på PG.

Dog er der flere spændende emner at tage hul på, og jeg mener jeg rimeligt hurtigt fik sporet mig ind på emnet.

”Hvordan får vi de moderne unge til at ville noget mere”

1. mellemp periode

Der skete godt nok ikke meget.

Bøvl med at finde rundt i Skolekom. Viste sig ikonet jeg skulle bruge lå gemt under logoet!!

Fik skrevet og afleveret 1. udkast til problemformulering.

Fik en stiv kommentar om fyldig og meget ambitiøs. Vi skal vist have kigget på den afgrænsning.

2. periode

Emnet drejes efter samtale med Charlotte til at dreje sig om opdragelse, moderne unge og flow, som temaerne.

Fik allerede ideen på første dagen, og fik derfor problemformuleringen drejet på plads over tre hovedemner familieopdragelse, moderne unge og flow som pædagogisk redskab.

Linien bliver som udgangspunkt at forstå de unge, hvorfor er de som de er, og hvordan underviseren når ind til dem med en rammende undervisning.

2. mellemp periode

Der kom gang i skriverierne. Fik skrevet for meget til nogle afsnit, og har lidt svært ved at se landingen med specielt emnerne løsningsforslag, didaktik og metodik.

Det har i perioder stået tungt med læsningen, og energien, men modsat har der været perioder med en god gang Flow.

3. periode

Fik sat lys på mine problemområder, og tilrettet en del i de for lange kapitler.

Problemet er dog at ligesom noget barberes af, så er der nye ideer der kunne være spændende at have med. Jeg skulle jo have lov at gå op som gruppe ☺.

Mine overvejelser undervejs.

Da jeg meldte mig til studiet, havde jeg ingen ide om hvad indholdet bestod af. Jeg havde en forestilling i en retning, og anede en rapport i det fjerne.

Ved start på studiet blev jeg rask væk klogere, og valgte hurtigt emnet;

”Hvordan får vi de moderne unge til at ville noget mere”.

Jeg havde her en ide til emner som ”godt nok princippet”, Curling børn og Flow som udgangspunkt i læringsteori.

Jeg ville helst have skrevet sammen med mindst en person, men dette tør svagt siges at firsernes individualisme hænger tungt over kursisterne. Egen erfaring siger mig at synergi effekten i en gruppe ikke er at kimse af. Jeg plejer ikke at være sen til at få ord på papiret, men formning af sætninger, og så de forbandede kommaer er jeg lidt træg til.

Der blev nedfældet en problemformulering, som jeg på respons fra Charlotte godt kunne høre at der skulle vist lige en ændring til, hvis jeg skulle nå at blive færdig til sommer.

På anden tilstedeperiode, fik jeg gennem vejledningen ændret hovedsigtet til de nuværende tre hovedpunkter, og den nye titel, **"Unge og fornuftsbetonet undervisning"**

Det er stadig Flow der er hovedsigtet, men der er kappet lidt af her og der i forhold til den oprindelige del.

Bøgerne

Mellem hoved og krop

Johannes Andersen flakker meget hen over ungdommen fra 50'erne til nutidens unge. Den giver hermed et godt billede af den stagnation der er i nutidens ungdom.

Om det er Andersens egen forskning eller en kraftig støtte til Ziehe og Giddens lader vi lige stå. I hvert fald citeres der kraftigt til specielt de to personer.

Curling forældre & servicebørn

Bent Hougaard, børnepsykolog, har her en meget populistisk og underholdende bog i en foredragstone der mere minder om underholdning, hvor principperne er stillet op spidsen. Lidt efter devisen, "overdrivelse fremme forståelsen". Tror han vil være god til et underholdende foredrag.

Han har et par pointer under vejs

- Vi ved ikke ret meget om 0-4 åriges måde at tænke på.
- Små børn er ikke små voksne, men små mennesker.
- At sætte en 4 årig til at vælge blandt en overskuelighed af muligheder er at lokke det i en umulig situation.
- Børn skal lære der er nogen der bestemmer.

Bogen skuffer, og er bestemt ikke brugbar i projektet.

At skabe sig selv, Kirsten Drotner

Fandt et enkelt afsnit om pubertetsbørn, som måske kunne give lidt til emnet om ungdomskulturer. Forkastet igen.

Et nyt læringslandskab

Blot ved at læse indholdsfortegnelse, og bagsidens repræsentation af bogen gav en utrolig lyst til at ville læse i den. Derfor fandt jeg det meget nødvendigt med afgrænsning til relevante emner i forhold til mit sigte.

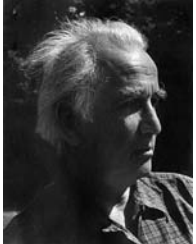

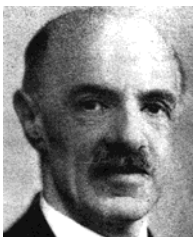

Der blev fundet flere relevante og meget spændende emner, men Knoop's beskrivelse af Flow, er ikke lige det der skal til for mit skriveri. Dog ser jeg en god mulighed for et kryds med Ørsted Andersen.

Flow og fordybelse, Frans Ørsted Andersen

En fantastisk god bog der satte flere ting på plads i forståelsen omkring FLOW, og de parametre der uvilkårligt støder op til teorien.

Bogen gav lige det jeg savnede i "Et nyt læringslandskab".

Teoretikere

	<p>Johannes Andersen Samfundsforsker ved Aalborg Universitet. Skrevet en del om ungekulturer.</p>		<p>Frans Ørsted Andersen Can.pæd.psyk, lektor på CVU-Fyn og ph.d.-studerende på Danmarks pædagogiske universitet.</p>
	<p>Peter Blos Tyskfødt amerikansk psykoanalytiker og forfatter, hvis væsentligste arbejder omhandler ungdomsårenes psykologi.</p>		<p>Carillio <i>Johannes Andersen nævner Carillio, som kilde i sin bog "Mellem hoved og krop" i et afsnit der refererer til. Det er ikke lykkedes at finde yderligere omkring kilden.</i></p>
	<p>Michaly Csikszentmihalyi Forsker og professor på Claremont Graduate University. Fadder til begrebet FLOW.</p>		<p>Reuven Feuerstein Clinical psychologist, Ph.D. in Developmental Psychology</p>
	<p>Rita Dunn Professorer Dr. Rita Dunn og Dr. Kenneth Dunn har med udgangspunkt i St. John's University i New York arbejdet med det amerikanske begreb "Learning Styles"</p>		<p>Kenneth Dunn Professorer Dr. Kenneth Dunn og Dr. Rita Dunn har med udgangspunkt i St. John's University i New York arbejdet med det amerikanske begreb "Learning Styles"</p>
	<p>Howard Gardner Psykolog og professor på Graduate School of Education, Harvard University. Fadder til de mange intelligenser.</p>		<p>Hans Henrik Knoop Psykolog og lektor ved institut for pædagogisk antropologi på Danmarks Pædagogiske Universitet.</p>
	<p>Charles Edward Spearman (1863-1945) Engelsk psykolog, opfinder faktoranalysen, "IQ-testen". University of Leipzig, Ph.D. i experimental psychology</p>		<p>Dion Summer Professor i udviklingspsykologi ved Psykologisk Institut, Aarhus.</p>
	<p>Lev Semjonovitj Vigotskys (1896-1934) Russisk psykolog. Grundlagde den kulturhistoriske skole indenfor psykologien.</p>		

Institutionernes blik på de unge – De stærke og svage

		Sproglighed og abstraktionsevne	
		Stor	Lille
Evne til at omgå høj hastighed	Stor	<p>Projektmakeren Med gode evner til sprog, abstraktioner, forhandlinger og de høje hastigheder ligger verden åben for denne gruppe. Der er masser af projekter man kan kaste sig over, og på den måde bliver disse børn og unge dem, der bekræfter værdien af moderne velfærd og opdragelse til selvstændighed.</p>	<p>Nørden Med gode evner til hastigheder, især med unge der kan det samme, men uden evne til at udtrykke sig til andre om, hvad det er der er centralt. Man vil ned i det man kan overskue, og kan derfor have vanskeligt ved at orientere sig generelt i forhold til de mange projektmuligheder.</p>
	Lille	<p>Tilskueren Den bevidste og velorienterede tilskuer, der ofte er forudsætningen for at nogen kan føre sig frem. De er nemlig dygtige nok til at vurdere om noget er kvalitet eller bare selvpromovering. Ikke særligt udfarende, men klarer sig godt med udgangspunkt i et mindre felt.</p>	<p>De usynlige og stammekrigerne Der findes to udgaver af disse børn og unge, der har meget vanskeligt ved at begå sig sprogligt eller med de moderne samfunds krav om høje hastigheder for kommunikation og omgang med projekter og hinanden. Den ene er de usynlige, der først dukker op når man ser vedkommende på en navneliste. Den anden er stammekrigeren, der søger de voksnes opmærksomhed.</p>

Kilde; Mellem hoved og krop, Johannes Andersen

Godkendelse af problemformulering

Denne blanket indsættes som FORSIDE i alle tre eksemplarer af eksamensopgaven

Modulnavn- og nr. :	Modul 1
Vejleders navn:	
Eksamenstermin (skriv måned og år)	Juni 2007

Titel på opgaven:

Unge og fornuftsbetonet undervisning

Opgavetype. I henhold til studieordning/eksamensvejledning er opgaven (sæt kryds):

- en synopse (max. 5 sider)
- et skriftligt oplæg (max. 5 sider)
- en skriftlig opgaver (max 12 sider (for én studerende))
- et afgangsprøve (max 25 sider (for én studerende))
- andet. Skriv: Modul 1 opgave

Opgaven er udarbejdet af:

Navn: Tommy Sørensen	Cpr: 200763-1963
----------------------	------------------

Problemformulering:

Under PG forløbet arbejdede jeg med emnerne elevforudsætninger, AFEL og intelligens i forhold til eleverne på en teknisk skole.

Vi fokuserede meget på at måle den enkelte elev, samt at kategorisere eleven i passende kasser. Det var dog som om der manglede en sammenhæng set ud fra elevens vinkel.

Der blev nok fokuseret på hvordan eleven lærer, men hvordan skaber vi det rette læringsmiljø for eleven, og er det overhovedet muligt at skabe det rette miljø for alle de elever der melder sig på et studie på teknisk skole?

Samfund og familie er partnere, der ikke altid er de nemmeste, når det gælder om at få viderebragt læring til samfundets medspillere (eleverne). Opdragelse og politiske krav er en indblanding, som underviseren er nødsaget til at skele til for at få den fulde forståelse af hvorfor eleven er, som eleven er.

Med fokus på unge kulturer og opdragelsesmønstre ønskes der skabt fokus på hvorledes der kan skabes det bedste læringsmiljø med de muligheder der stilles til rådighed.

For at afgrænse emnet, opstilles følgende antagelser som forsøges afkræftet, eller bekræftet med mulig retning som grundlag for hvordan underviseren får tilrettelagt et fornuftsbetonet grundforløb

på en teknisk skole, set ud fra elevens synspunkt.

- Moderne opdragelse leverer mere individuelle unge, der mere ser på egne behov end samfundet ønske om tilpasning. De unge er vant til at det er egen tid der står i forreste linie.
- De unge er ikke som den voksne underviser gerne vil have dem og virker ikke som emner til den kommende fremtid og tilskud til samfundets udvikling. De yder kun det der er nødvendigt for at komme videre til det de finder interessant for deres hverdag, og synes ikke at bekymre sig om dagen i morgen.
- Hvordan kommer underviseren til at forstå de moderne unge, og hvordan får underviseren skabt en tilstand der passer til den elevmasse samfundet byder på, således at eleven føler velvære i de lærende situationer gennem et grundforløb på en teknisk skole?
Hvilke krav vil det stille til underviseren at bevare elevens koncentration og vilje til at ville mere end blot bestå et forløb?

Problemformulering og litteratur godkendt af vejleder *1)

20/5-07

(Dato samt vejleders underskrift) Charlotte Bisbjerg Nielsen

Opgaven må (via CVU-Fællesbiblioteket) udlånes til PD-studerende (skriv ja el. nej)

nej

21. maj 2007

Dato, forfatterens / forfatterens underskrift

*) Kan evt. erstattes med kopi af mailkorrespondance som bilag til denne opgaveforside. Af kopien skal problemformuleringen og vejlederens accept fremgår.